

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaş.

Anul VIII.

Blaş 10 Decembre 1898.

Numérul 49.

Un suspin

cătră Ilustrii Archierei ai provinciei
mitropolitane gr. cat. române de
Alba Iulia-Făgăraş.

II

Am închiat la anul 1700 sfînta legătură, unirea credinţei cu mama biserică a Romei, şi atunci ni-s'a garantat pentru tot de una rămânerea intactă şi nealterată a disciplinei, ritului şi limbii noastre liturgice. Biserica noastră după închierea actului unirii, spriginită şi de gloriosul sceptru al domnitorilor din casa habsburgică, a început a răsufia mai liber şi din puterea sa vitală internă, oţelită prin suferinţele trecutului, a dezvoltat o activitate intensivă şi estensivă în privinţa religioasă-morală şi culturală. Ba mai apoi prin restaurarea mitropoliei de Alba Iulia şi Făgăraş şi prin întemeierea alor două episcopate gr. cat. române nouă constituindu-ne în o provincie mitropolitană de sine stătătoare şi supuse de-a dreptul Sfînţiei Sale Pontificelui Romei, biserica noastră s'a împărţit între mai multe puteri lucrătoare, asemenea unui ogor lucrat de mai mulţi economi dibaci, şi a luat altă faţă, şi semănăturile spirituale udate cu sudoarea Arhierilor şi Clerului şi făcute roditore de harul cerului promiteau un seceriş mănos.

Înse s'a adevărit literalmente şi cu biserica noastră suspinul unui s. Părinte:

„Ecclesia Christi peregrinatur inter persecutiones mundi et consolationes Dei.“ Cu cât a fost mai priincioasă atmosfera bisericescă în privinţa dezvoltării organice a bisericii noastre, cu atât mai năduşitoare pentru avîntul progresului nostru cultural s'a făcut atmosfera politică. De şi guvernele şi sistemele se schimbau, dar faţă cu progresul şi dezvoltarea bisericii noastre manţineaă cu mai multă ori mai puţină asprime tot politica de a ne ciunta aripile avîntului şi progresului spiritual. Archiereii nostri şi Clerul nostru tot de una au stat la înălţimea misiunii întru apărarea drepturilor şi disciplinei bisericii noastre; înse rezultatul le-a fost lacrimi şi suspin. Nu ne este propusul, să facem istoricul luptelor şi suferinţelor bisericii noastre. Vom, să ne restrîngem la loviturile date bisericii noastre din partea ocăruii lumesce şi la atentatul, care se plănuesce în conţelegere cu regimul civil din partea episcopatului catolic de rit latin din Ungaria, care episcopat, pe cum arată semnele, şi-a uitat de apostolia lui Christos şi s'a inhămat la carul şovinismului naţional.

Guvernul Ungariei de trei decenii în cöce, de când a inaugurat politica nefastă poreclită idea de stat magiar identificându-o cu unitatea de limbă într'o ţară poliglotă ca Ungaria, a pornit o campanie de lovituri neîntreprupte în contra bisericii şi naţiunii noastre. Vădënd, că din trupina bise-

ricii noastre cea şguduită de furtună a răsărit surceaşa şcolii române, şi sciind bine, că nemişca, care are şcolă, are limbă, ér care are limbă suptă din sinul mamei sale, are viaţă, fiind convinşi vrăşmaşii esistenţei noastre ca Români despre acest adevăr comprobat prin istorie, şi-au propus a degera prin bruma şovinismului, care pe pămîntul Ungariei scaldat cu sîröie de sânge românesc nu suferă nici o plantă culturală, ce nu produce flori spre împodobirea egoismului magiar şi fructe spre săturarea molocului numit idea de stat magiar, — şi-au propus stirpirea totală a plantei „şcolă română“, ca sermanul popor român să nu pötă culege de pe aceea fructe. Spre ajungerea acestui scop prin o legislativă constituită, — pe cum recunosc astăzi chiar şi Magiarii înşi-si, — cu uciderea conştiinţei poporului alegătoriu a alcătuit legi preste legi, ordonanţe preste ordonanţe, care de care mai incompatibile cu împrejurările şi cu starea materială a poporului, dar tóte ţintitoare spre stirpirea religiunii şi limbii noastre din şcolă română şi spre împedecarea progresului cultural al poporului în limba sa. Prin legile şi ordonanţele sale tînde a corumpe simţul religiosomoral şi al iubirii de neam în corpul moral al învăţătorilor români, pentru că le promite, că şi petritele i-le va preface în pâne, îmbiându-i cu ajutöre de stat, tóte turnate în căldarea cea fără fund a statului din sudoarea serma-

Feuilleton.

Adunarea generală a Reuniunii învăţătorilor români gr. cat. din ţinutul Lugoşului.

(Fine.)

La 1 órá d. a. toţi membrii Reuniunii cu Rev. Domn preşedinte în frunte au fost invitaţi la bogata masă a ilustrului Patron Părintele Episcop. Aci primul tost l-a ridicat ilustrul Archiepiscop şi Episcop pentru şcolă română şi fraţii învăţători ai săi, Rev. Domn Preşedinte pentru Sfînţia Sa preabuul nostru Episcop şi Patron, notariul Reuniunii Iuliu Biroş pentru Rev. Domn Canonic Ioan Boros preşedintele Reuniunii învăţătoresce, ér M. O. Domn protopop George Popoviciu pentru Reuniunea învăţătorilor şi concordia dintre preoţi şi învăţători.

Nu pot, să nu mă opresc aci un moment măcar şi să nu strig: Fraţilor colegi! Considerând viul interes, înalta bunăvoinţă şi

marea iubire părintescă, ce manifestază pururea faţă cu noi ilustrul Patron Preasfînţia Sa bunul nostru Episcop, din parte-ne aducându-i prinusul nostru de omagiu şi esprimându-i profunda noastră mulţămită şi recunoscintă să nu încetăm a înălţa inimile şi cugetul nostru cătră Tronul ceresc rugând cu frică şi cu entremur pe Părintele vecurilor, ca vörşând preste acest bun şi iubit Tată al nostru bogatele sale daruri ceresce, să-l ţină în pace, întreg, sănătos şi întru zile îndelungate până la cele mai adânci şi fericite bătrăneţe!

La 4 óre preşedintele redeschidënd şedinţa, urmază o discuşiune colegială interesantă asupra lecţiunii practice predate înainte de prânz, la care au luat parte mai mulţi învăţători.

La ordine a urmat apoi cetirea tractatului teoretic-practic despre „Scrierea modernă sau verticală“ de notariul II dl Benjamin Densuşan învăţător în Lugoş; asupra cărui tractat a avut loc la fine discuşiunea colegială îndatinată.

Conform programei aci ar fi urmat tractarea lecţiunii practice din Istoria patriei „Dacii şi Romanii“ de conmembrul dl Iosif Micleuş învăţător în Rama. Dar fiind că pro-

punătorul nu s'a prezentat la adunare, predarea acestei lecţii nu s'a făcut. Acestă împrejurare a îndemnat apoi adunarea generală, ca acesta să-şi esprime protocolarmente regretul şi displăcerea sa faţă cu conmembrul Iosif Micleuş, şi acesta cu atât mai virtos, că dsa după ce nu şi-a trimis elaboratul spre censurare, nici n'a aflat de demn cel puţin a-şi insinua şi scusa absenţa sa.

Fiind timpul târziu, Rev. Domn preşedinte închide şedinţa şi vestesce, că se va ţine Luni în 14 Nov. la órele 9 dimineaţa.

Şedinţa II.

După deschiderea şedinţei la timpul fixat de Rev. Domn preşedinte urmază la ordine rapórturile diferitelor comisii. Din raportul comisiei pentru censurarea raţiociniului Reuniunii adunarea generală convingëndu-se că acela se află în ordine, dá comitetului şi cassarului absolutoriul.

Ér din raportul comisiei alese pentru incassarea taxelor şi inscrierea de membri noi adunarea generală află cu bucurie, că s'au mai incassat adecă unele taxe de la membri vechi, şi că s'au inscris ca membri

nului popor. Poporul ca să p^otă plăti darea mare, r^ode m^olaiu muiat cu lacrim^ori, și totuși stăp^onitorii cu at^ota căldură îmbrățișeaz^o biserica n^ostră și n^om^ol nostru, cât se silesc din r^osputeri a deslipi pe învățatori de sinul poporului, care i-a născut, și de al bisericii, care i-a crescut. Pe unii le-a și succes deja a-i înstrăina și răci de cătră sinul bisericii, n^om^olului și școlii române: ei învinși de ispită părăsesc școlile cimentate cu sud^orea cruntă a poporului român și merg la ale statului.

Efectele legilor politice-bisericesci.

Directorul oficiului statistic central Jekelfalussy József în o conferență ținută în 5 a c. a voit, să arete, că au fost neîntemeiate temerile ivite la aducerea legilor politice-bisericesci. El a ar^otat, că în deceniul acesta numărul căsătoriilor despărțite era înainte de intrarea în vigoare a nou^olor legi între 1088 și 1413, pe când de atunci în c^oce ele s'au redus la mai puțin de jumătate. Dacă dl statistic nu s'ar restringe numai la numărul seci, ce-i sta înaintea, atunci s'ar put^oe convinge, că numai numărul divorțurilor decretate prin sentență judiciară a scădut, a crescut înse al celor arbitrare. Omenii se tem de speșele procesuale, pentru aceea a nevoe se hotăresc la proces, dară se despart ei și fără de întervenirea judecătorei. Acesta ni-se pare un rău și mai mare. De altm^ontrea căsătoria civilă au combătut-o mai ales catolicii, la cari nici mai înainte nu au fost multe procese matrimoniale, era contingentul cel mare la aceste procese l-au dat acatolicii.

Trecerea la neconfesionalism, zice conferențiarul, încă nu justifică temerile cofesiunilor. În 1896 s'au declarat de neconfesionalii numai 3990, era în 1897 numărul lor

a fost de 4935. Aceștia nu au părăsit religiunea din cauza indiferentismului, ci în cele mai multe casuri din fanatism religios trec^ond la sectele Bapțiștilor și Nazarenilor. Datele citate încă arată, că neconfesionalismul crește din an în an și încă cu 24—25%. Deci a fost justificată temerea confesiunilor. Din numărul total al neconfesionalilor au fost mai înainte reformați 38%, gr. or. 23%, catolici 22%, protestanți 16%, Israelii abia vre o 20—30 persoane.

Dintre cei căsătoriți în 1897 au contras și căsătoria bisericescă dintre catolici 98.9%, unitari 98.6%, reformați 98.2%, gr. catolici 97.4%, luterani 93.5%, gr. orientali 90.00%, jidovi 65.1%. Ce privesc căsătoriile mixte, la reformați și Luterani s'au înfățișat și la biserică 98%, pe când la catolici abia 55%. Căsătoriile dintre creștini și Jidani se pot computa cam 354 pe an; pruncii din aceste căsătorii mai mulți se încreștineză. Așa în 1897 111 părechii au declarat, că vor crește pruncii creștinesce, era 12 părechii, că îi vor crește în legea israelită.

Ce privesc trecerile de la o confesiune la alta, religiunea catolică a câștigat la rital latin 2.323, era la cel grecesc 4 suflete; confesiunile acatolice t^ote au avut perderi, a nume gr. orientali 207, Luteranii 782, reformații 1.098, unitarii 34. Jidani s'au încreștinat 261, era dintre creștini au apostatat îmbrățișând în an. 1896 iudeismul 123 persoane, era în cel următor 83 persoane.

Datele acestea dovedesc o răcire a sentimentului religios. Și dacă Jekelfalussy voește, să o numere acesta între efectele legilor politice-bisericesci, prin acesta numai dovedește, că ele mai multă stricăciune fac acatolicilor, cari au promovat aducerea lor, de cât catolicilor, cari le-au combătut. De stricat ele au stricat tuturor bisericilor

scărindu-le auctoritatea înaintea poporului și nutrind indiferentismul religios.

Revistă bisericescă.

Roma.

Papa Leo XIII în alocuțiunea ținută în ultimul consistor secret a lăudat mult pe noul patriarh al Sirilor Dionisiu Efraim Rahmani, fostul arhiepiscop de Alepo, care a fost ales de cătră cei aliați episcopi de rital sir. Noul patriarh de Antiochia s'a născut în 1849 și și-a făcut studiile în Roma la colegiul de propaganda fide, unde a obținut gradul de doctor în filosofie și teologie.

În 29 Nov. S. Congregațiune a Riturilor a ținut adunare generală în prezența Pontificelui în cauza beatificării venerabilei Maria Magdalena Martinengo din Barco, care a fost călugăriță capuciniană.

„Osservatore Romano“ desminte în chip categoric aserțiunea corespondentului roman al ziarului „Berliner Tagblatt“, care afirmase, că Papa cu ocașiunea primirii în audiență a baronului Hertling ar fi desavuat pe secretarul de stat Rampolla în cestiunea protectoratului preste catolicii din Orient. „Osservatore Romano“ adaugă: Papa nici când n'a desavuat pe secretarul său. S. Scaun p^ortă numai o politică, și de aceea are, să domnescă deplină armonie între Papa și între secretarul de stat.

Austria.

Monarchul prin un autograf preainalt adresat cardinalului Schönborn archi-

fundatori cu taxa de 10 fl.: Ilustrissimul Domn Episcop Dr. Demetriu Radu (cu 25 fl.), Ilustrissimul Domn Canonic-preposit Ștefan Moldovan, Reverendissimii Domni canonici Petru Pop și Beniamin Densușan, Spectabilii Domni Dr. Iacob Maior medic și Dr. Isidor Pop avocat, On. Dn. Ioan Țucu capelan, Domni Constantin Jucu, Pavel Păunescu, Basiliu Opra, Dimitrie Dobrin, Sandu Părvu, N. Petrovan, Iosif Bader, S. Manciu și Dna Iulia Habor, toți din Lugos; apoi On. Domni Octavian Madincea paroc în Iladie și Corneliu Lengyel preot în Jitin; er ca membru ajutător cu taxa de 1 fl. dl Francisc Iacobescu din Lugos.

Acest rezultat îmbucurător adunarea îl primesce cu repețite urări de „Să trăească!“

După acestea vine la ordine lecțiunea practică din Geografie „Apele Ungariei“ pentru clasa a IV-a predată după „teoria treptelor formale“ de notariul I Iuliu Biroș învățator superior în Tievaniul Mare. Fiind lecția acesta tractată după receririle pedagogiei moderne, a fost ascultată și urmărită din partea adunării cu cuvenită atențiune. La finea lecțiunii s'a încins asupra acesteia o interesantă discușiune colegială. Atât lecția acesta, cât și cea precedentă din ședința I au fost predate elevilor școlari a nume aduși în adunare.

A urmat apoi cetirea elaboratului „Legea de pensiune învățătorească“ și a unor instrucțiuni ministeriale relative esplicate de conmembrul dl George Caișan învățator inferior în Tievaniul Mare. Fiind această

lege de un interes vital pentru învățatori, s'a discutat de aceștia din punct în punct făc^ondu-se observările necesare.

Fiind timpul înaintat, Rev. Domn președinte încheie ședința și anunță continuarea ei la 4 ore d. a.

La 1 oră d. a. membrii Reuniunii, preoții și învățatori și alți Domni inteligenți, cu Rev. Domn președinte în frunte, s'au întrunit în sala otelului „La Poștă“ la o masă comună. Melodi^oșele și frum^oșele cântece populare, intonate aci de cătră confrății învățatori în decursul mesei, au mai încălzit și înveselit inimile și au mai reîmprosp^oțat în cât va atențiunea obosită de multifariile agende desfășurate din încărcata programă a adunării prezente.

La orele 4 d. a. după redeschiderea ședinței Rev. Domn președinte împărtășește, că Ilustritatea Sa preabunul nostru Arhiepiscop a donat pe sama bibliotecii Reuniunii foile „Unirea“ și „Familia“ în număr complet, cum și alte diferite opuri, er Spectabilul Domn avocat Coriolan Bredicean a donat „Istoria Românilor“ de A. D. Xenopol, legată în 2 tomuri elegante, și M. O. Domn protopop George Popoviciu a donat revista „Convorbiri Literare“. T^oteș donurile adunarea le primesce cu „Să trăească!“

Urm^oză apoi cetirea tractatului teoretic „Technica învățării“ de dl conmembru Avram Neda învățator în Recita română. După o discușiune colegială ore care asupra

acestui tractat Rev. Domn președinte espirmă mulțăm^oșă și recunoștință tuturor autorilor pentru zelul și diligența. cu cari aceștia și-au elaborat și predat temele lor în această adunare generală.

Dintre decisiunile adunării generale mai însemnate amintesc:

a) Stipendiul de 20 fl., creat pentru ajutorul fiilor de învățatori, să se conferescă atât celor ce cercet^oză școlile medii, cât și celor ce cercet^oză școlile elementare străine.

b) Să se descrie taxele restante, dar neincassavere ale unor membri.

c) Să se prelimizeze 15 fl. pentru procurarea cărților pe sama bibliotecii Reuniunii, și pentru conservarea acestora să se cumpere un dulap.

d) Învățătorii de nou susceptiți ca membri ordinari în sinul Reuniunii au, să solv^oșcă taxele și pe anul, când au intrat în oficiu.

e) Învățătorii să contribu^oșcă la fondul de convict diecesan cu 1/2% după salariile lor.

f) Să se compună o cronică numită „Carte de aur“, în care să se introducă atât membrii de ori ce clasă, cât și momentele mai însemnate din viața Reuniunii.

g) Oficiul de notar al II-lea, în locul dlui Beniamin Densușan, care a dimisionat din cauză de morb, să-l suplin^oșcă până la

episcopului de Praga a mulțămît episcopatul pentru pastorala colectivă dată din incidentul jubileului său.

Congresul catolic, care s'a deschis în 4 a c. la Salzburg, a fost bine cercetat. Congresul a discutat în secțiuni aproape toate cestiunile de actualitate.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Aniversarea a 50-a a domniei Monarchului s'a serbat și în Ungaria.

Pe când în parlamentele ambelor părți ale monarhiei domnesce obstrucție, guvernele negociază pentru închierea unui pact provisor de 1/2 de an. Guvernul ungar pare a fi îngrijat asupra viitorului, căci se apropie de finea anului și nu are budgetul votat. Opoziția, care obstrucționează spre a răsturna pe br. Bánffy, așa spera acesta, va justifica recurgerea lui la măsuri contrare constituției spre a evita confuzia, ce s'ar pute naște din nevtarea budgetului.

Ministrul croat Josipovich, care din 1884 a făcut parte din cabinetele Tisza, Szápáry, Wekerle și Bánffy, în 4 a c. și-a dat dimisiunea. Faptul acesta a provocat mare perplexitate în guvern și în partidul acestuia. Ca motiv al dimisiunii sale aduce, că prevădând dînsul, că prin nevtarea indemnitațiilor și a pactului provisor cu Austria de la 1 Ian. 1899 aș să între în vigore stări neconstituționale, dînsul nu mai pôte rămâne

adunarea generală viitoare dl Ioan Valdean învățător în Costeiu Mare.

h) Adunarea generală viitoare se va ține în Comloșul Bănățan.

După ce Rev. Domn președinte împărtășese, că membrul din comitet dl Tit Popoviciu învățător la școala de stat în Muraniu abdice din acel post, ceea ce adunarea și primesce, se alege comisiunea verificătoare a protocolului adunării constatătoare din 3 membri.

Cu acestea terminându-se ședințele adunării generale, președintele Rev. Domn Ioan Boros prin o scurtă vorbire mulțămind atât membrilor pentru zelul și interesul, cu care a discutat agendele adunării, care a succes preste așteptare, cât și M. O. Domn protopop al Lugosului George Popoviciu pentru valorosul ajutor, și cerend, ca darul Domnului să protégă pe Ilustritatea Sa Dr Demetriu Radu preabunul și iubitul nostru Episcop și Patron, declară adunarea generală de închisă.

La acestea conmembrul dl Avram Neda exprimă în numele adunării mulțămîtă atât Rev. Domn președinte pentru înțelepciunea, cu care a condus ședințele adunării, cât și comitetului de aranjare pentru buna primire și găzduire, de cari aș fost împărtășii membrii Reuniunii, dorindu-le între urale de „Să trăescă!“ mulți ani fericiți.

Juliu Biro
notariul I al reuniunii.

în cabinet. Alții ascriu abdicarea intrigilor banului croat Khuen-Hédervary. Unii merg și mai de parte și cercă firele intrigilor prin Viena, unde s'ar lucra pentru slăbirea Ungariei prin Croați, ca ast fel să o înduplece mai ușor la pactul cu Austria.

Mai mult de cât abdicarea ministrului Josipovich a sgduit partidul guvernamental abdicarea presidentului Szilágyi și a vicepresidentului Láng de la presiul dietei. Retragerea lui Szilágyi de la presiul până acum a avut ca urmare ieșirea mai multor deputați fruntași din partidul guvernului. Br. Bánffy alt cum de mai de mult nu e mulțămît cu Szilágyi, fiind că nu ar fi destul de energic față cu opoziționalii. Penele simbrășe l-au atacat pe Szilágyi în „Berliner Tagblatt“ suspiciunându-l, că pătinesce opoziția. În urma acesteia el și-a dat dimisia prin o scriptă adresată dietei.

Ședința de Mercuri, în care s'a pertractat abdicarea presidentului, a fost foarte furtunoso. Opoziționalii Kossuth și Polonyi aș declarat, că nu primesc abdicarea lui Szilágyi avend incredere în el. După aceștia a luat cuvîntul br. Bánffy întimpinat fiind de opoziție cu espresuniile: „A fară cu el! Cară te de aici! Mininosule! Nu te ascultăm! În zădar vorbesci, și așa nu-ți crede nime!“ Br. Bánffy între contrazicerile și intrerumperile opoziției declară, că și dînsul regretază retragerea lui Szilágyi, care pôte provoca mari încurcături, dară cunoscend naturelul și rezoluțiunea acestuia rógă casa, ca să primescă abdicarea și să procedă la alegerea noului president.

După aceea aș mai vorbit Apponyi, Molnár János și Hegedűs (guvernamental) în sensul, ca să nu se primescă abdicarea lui Szilágyi, ci să fie rugat a rămâne pe mai de parte la postul de president al dietei. Ajungend lucrul la vot, propunerea acesta se primesce cu unanimitate, érá a lui br. Bánffy cade.

Tisza Kálmán a pregătit un proiect de rezoluțiune, după care dieta ar avé, să auctorizeze guvernul, că de la 1 Ianuarie 1899 înainte, și dacă nu s'ar vota indemnitatea, să pótă percepe contribuțiunii, să prescrie recrutarea și închie pactul cu Austria, adecă să se dea în mâna guvernului dictatură formală. Proiectul lui Tisza se consideră de un atentat îndreptat asupra constituționalismului. Proiectul lui Tisza ocupă întregă opiniunea publică. E vorbă, că guvernul va presenta monarchului spre aprobare acest proiect. Până acum aș repășit din partidul guvernamental cam 30 de deputați, între cari Csáky Albin, Hieronymi, Lukács Béla, Szilágyi Dezső, Láng Lajos, conții Andrassy Gyula și Tivadar, Battyányi, Sztáray, Toroczky și alții bărbați cu mare trecere în țară.

Br. Bánffy din nou a alergat la Viena spre a-și asigura increderea monarchului. Probabil, să esopereze un decret regal pentru disolvarea dietei și escrierea de alegeri noué.

Scirile cele mai noué spun, că Szilágyi și Láng aș rămas pe lângă abdicarea sa și nu vor, să mai continue a conduce ședințele dietei. Alegerea cea nouă se va face încă sub conducerea vicepresidentului Láng.

Austria.

Jubileul de 50 de ani de domnie a Monarchului a fost celebrat cu mare solemnitate în Austria, dară cu deosebire în Viena. Serbarea a făcut, ca pe câte zile și partidele politice să observe un fel de armistițiu.

Abia a trecut inse sêrbătorea împêrătescă, și patimile politice erump din nou. Germanii liberați și naționali amenință cu continuarea obstrucției.

Din incidentul jubileului s'aș împărțit preste 4400 de distincțiuni.

Contele Thun în una din ședințele precedente fiind interpelat în cestia espulsării de supuși austriaci din Prusia a zis între altele, că guvernul austriac va recurge la represalii. Presa germană califică de nediplomatică declararea contelui Thun și întrebă, cum de cutéză un ministru austriac, să scape din vedere raporturile amicale dintre Austria și Germania și să se amestece în afacerile interne ale acesteia?

Rusia.

„Pol. Corr.“ scrie, că atitudinea guvernului francez în cestiunea anarchismului displace cercurilor conducătoare din Rusia. Vorbirea ținută în parlament de ministrul Dupuy mai mult incurajeză de cât sparie pe anarhiști. Acestă atitudine nu se unesce cu raporturile de amicitie și alianță, ce le întretine Franța cu o putere conservativă, cum e Rusia.

Spania și America.

Comisiunea de pace în curend își va termina lucrările. Luni s'aș stipulat dispozițiile referitoare la cestiunile comerciale și iuridice ale Spaniolilor, cari rămân și pe viitor pe Cuba, Portorico și Filipine. Tractatul de pace se așteptă, să fie în curend ratificat de cătră parlamentele ambelor state.

E vorbă, că în Spania să se casseze ministeriul de coloni. Perđendu-se coloniile, e firesc lucru, să se casseze ministeriul acesta.

Correspondințe.

De sub pöla Meseșului Sêlăgean în Novembre.

Onorată Redacțiune!

Noi, cei ce sintem vestitoriul cuvîntului Evangheliei lui Christos, cade se, să împlinim cuvîntul Scripturii prin faptă. Aș se scris în cartea mântuirii între alte multe adevăruri

și acesta: „Ce zic vouă întru întunec, spuneți în lumină, și ce auziți la ureche, propovăduiți prin case.“ Din aceste cuvinte mâncându aflu cu cale în ceia următoare a schița per summos apices festivitatea, ce din incidentul ridicării unei s. restigniri în comuna Boian s'a inaugurat la 20 a. c. în acea comună.

Premiți, că poporul nostru pe cum în trecut, așa și azi numai atunci își jertfesece obolul pentru înfrumșetarea bisericii, pentru ridicarea monumentelor, ce arată la lume simțul lui de viață religioasă-morală, când în fruntea lui la altariul bisericii lui se află preoți devotați și conșcii de sublima sa chemare, atari preoți, despre cari Scriptura zice, că sînt „sarea pămîntului“ și „lumina lumii“, ce prin faptele sale bune luminează tuturor. De atare preot se bucură poporeniți din Cizeriū-Boian; căci preotul lor Aureliū Orian pare a fi pătruns de devisa preotului conșciū de sine, ce atât de frumos o versifică regretatul Popfiū, când între altele la adresa unui preot tiner zice: „Mergi dar și tu în luptă. Preot român a fi — Ce însemnă alta de cât în luptă a trăi?“ Așa e, luptă e viața a tot preotul, ce cu devotament se dedică misiunii sale sfinte. Dară viața preotului din Cizeriū-Boian e per eminentiam luptă, căci preotul de acolo până ce de o parte are a se strădui în respirarea ignoranței și a credinței deșerte de pe orizontul vieții morale a poporului de acolo, desrădăcinând vițiile și năravurile rele incubate din timpuri străvechi în sinul poporului, până atunci de altă parte are a se lupta și în contra elevitirilor fraților vicieni, de cari a dese se căesce și s. Pavel în epistolele sale, dară spre desarmarea lor îi muștră grăindu-le: „Era de vă rōdeți între voi, și vă mâncați, căutați, să nu vă mistuiți unul pe altul“ (Gal. 5, 15). De altmintrea mângăie se zelosul preot pentru prigonirile, ce le suferă, cu zisa Scripturii: „Vai vouă, când vă vor zice toți omenii bine,“ și airia: „Că se cade, să fie și ereză între voi, ca cei lămurii să fie arătați între voi.“

La stăruința amintitului preot, carele după ce prin o conduită și tact plin de prudință pastorală dintr'o stare desolată și-a ridicat pe fondul parochial tōte superedificatele necesare cu o frumoasă casă parochială, poporul credincios din filia Boian și-a ridicat o rēstignire frumoasă lângă drumul de țară aprōpe de locuința gendarmilor, pentru a cărei sfințire Venerabilul Vicariū iubilat al Sēlagiului A. Barbolovicū n'a pregetat a veni la fața locului însoțit de On. protopop I. Moldovan din Bănișor și de preotul din Șeredeiū V. Ghețe. După sfințirea ape și binecuvîntarea crucii Rev. D. Vicariū a rostit cătră poporul adunat în un număr considerabil de preste 1000 de suflete o vorbire ocașională cu o însuflețire, ca și care numai la rari omeni le e dată a o interpreta. Nu în zădar îl numise 6re cine prin o gazetă Ioan cu rostul de aur al Sēlăgenilor. Voiū cerea pe scurt, pe cât îmi revoc în memorie din ceia auzite, să schițez unele momente din acea vorbire.

Tema vorbirii a fost „călătoria religioasă a bisericii noastre gr. cat. și a poporului român pe pămînt“. Pentru dezvoltarea acestei teme distinsul orator bisericesc arată, că printre cāte obstacule a trecut poporul român

și cāte stavile a învins spriginit de charul s. Crucii și de credința cătră religiunea sa străbună și cătră cele șapte taine ca tot atâtea isvōre de ale mântuirii. A accentuat dignitatea sacramentului căsătoriei îndeplinit tot de una sub semnul crucii, și pietatea strămoșilor nostri cătră acest sacrament ca fundamentul vieții familiare și sorgintele binecuvîntării preste poporul român. A mai relevat, că credința cătră acest sacrament și religiunea a fost taria poporului nostru, de n'a îmbrăncit sub crucile trecutului său desastros, și a îmbărbătat pe ascultători, că din incidentul pășirii în viață a matriculei civile să nu se sguđuie în sufletul lor credința și pietatea cătră acest sacrament, care este temelia vieții familiare și sociale. Celea inaugurate prin matricularea civilă sînt nise formalități schimbăcioșe cu timpul, dară religiunea și sacramentele ei întemeiate pe stinca, care este Christos, nici când nu s'au schimbat, nici se vor schimba, de 6re ce sînt aședăminte divine, și scris este, că cerul și pămîntul vor trece, dar din lege o țotă saū o cirtă nu va trece, până se vor plini tōte. Cam acēsta a fost esența vorbirii venerabilului vicariū, carele tot de una și între tōte împrejurările își scie acomoda vorbirea, ca să fie, pe cum se zice, de tempore.

E de prisos a aminti, că ce impresiune a făcut acea vorbire asupra ascultătorilor. Dare-ar bunul Dumnezeu, să avem noi Români mulți atari bărbați învăpăiați de dorul de a predica Evangelia poporului, care dureră și azi zace în întunec și în umbra morții!

După sfințire poporul s'a întors în procesiune la biserică, de unde apoi s'a depărtat la ale sale.

Meseșanul.

Vicariatul Făgărașului 4 Dec.

Onorată Redacțiune!

În Nr. 46 al „Unirii“ a apărut un raport subscris de „Iob“ despre sinodul mixt de tōmnă din Vicariat.

Întru cât înșiră obiectele, ce au fost puse la ordinea zilei, este corect ăst raport. Este necorect înse în pasajul, în care face amintire despre chestiunea diurnelor învățătorilor, când participă la adunările reuniunii lor, respective despre rezolvarea acestei chestiuni.

Este bătătoriu la ochi adecă, cum fratele „Iob“ se încercă în ăst pasaj a presenta de binevoitoriū învățătorilor și reuniunii lor numai pe fratele Bunea, pe când propunerile celor alalți le arată ca direct îndreptate în contra reuniunii învățătorilor.

Chiar pentru aceea dar eū din capul locului sînt necesitat, să declar, că asta nu este alt ceva de cât o simplă intervertire a lucrurilor. Căci de parte de adevăr este, ca vre unul dintre propunători să fie intenționat a stănjini și impedece reuniunea învățătorilor în progresul și avîntul ei. Nu există preot, cred eū, care să nu recunoscă și să nu scie apreția după merit rolul important, ce-l are învățătorul pe terenul culturii naționale. Și 6ră-și nu este preot, care să nu fie conșciū

de datorința, ce o are de a concurge cu tōte puterile sale la promovarea și ridicarea nivoului de cultură a învățătorilor.

Dară că totuși s'au făcut aceste propunerii la aparență contrare reuniunilor învățătoresci, este a se atribui singur numai grijii celei mari, ce o pōrtă respectivii școlilor de sub răspunderea lor.

Am zis la aparință, căci nu cred, să existe învățătorii atât de inconșciū de sine și de chemarea sa, cât pentru 10 fl. spese suportate de el însu-și să-și neglégă datorința față cu sine și cu nēmul său de a se cultiva pe sine însu-și și întrarmându-se cu armele sciinței a se strădui, să fie un folositoriū membru al nēmului, din care face parte.

Cum stăm înse cu școlile? Se pōte închipui o situație mai critică ca ceea, ce o au astăzi? Înșă-și legea despre sistemisarea salarelor învățătoresci constituie un parmanent pericol pentru școli. Să nu ne facem iluzii, că dōră de dragul învățătorilor s'a adus legea asta. Nu! S'a adus cu gāndul rezervat, dar de multe ori și esprimat de a reduce pe susținătorii de școli la neputința de a-și mai susține școlile, căroră aduse ăst mod în agonie să le mai aplice prin cuin-cuenale și loviturile de grație.

Pot afirma fără tēmă de a greși, că școlile jumătate nu sînt ale noastre. Căci nu putem numi deplin ale noastre școlile împărțite în ajutor de stat. Că totuși avem, cāte avem, întreg meritul revine în primul loc preoțimii, carea s'a făcut luntre-punte punēndu-se în conflict cu tōtă lumea începēnd de la ministru până la cel din urmă primar comunal, numai să pōtă delătura primejdiile de la școli.

Jumătate preoțimea înse e pusă sub călcăiū, pentru ceeaaltă aceea-și sōrte se prepară. Cine va mai apēra dară în viitor școlile?

Ași vrē, să fii profet mincinos, dar la al doilea cuin-cuenal mai perdem jumătate, din cāte mai avem.

Și dacă în atât de sinistre colori ni-se înfățișeză situația școlilor noastre, este cu minte lucru, să o mai agravam și noi? Să ne luăm bine samă, să nu mai avem noi 6re alt ceva de făcut de cât a ne vota unii altora diurne?

Asta tradēză cea mai completă necunoscință de împrejurări.

Din contră eū susțin, că în vremurile grele, în cari ne aflăm, nimic nu ni-se impune cu mai mare putere, de cât ca cu toții, preoți, învățători și popor, punēnd umăr la umăr să jertfim și muncim pentru salvarea și asigurarea școlilor noastre, de cari strîns ne este legată înșă-și esistența noastră națională.

Chiar pentru aceea decī, dacă e, să intervertim lucrurile, și eū cu mai mult drept pot întōrce dilema și să zic, că tōte propunerile au avut în vedere binele școlilor, numai cea a fratelui Bunea a fost în detrimentul lor.

Dar eū nu voiū interverti nimic, ci constat numai, că altul a fost punctul de vedere al fratelui Bunea, și altul al celor alalți propunători.

Pe când fratele Bunea a mâncat din necesitatea de a lucra pentru cultivarea și progresarea învățătorilor în cultură, pe atunci noi cești alalți am purces din necesitatea, ce sub forța împrejurărilor ni-se impune de a lucra din răspuțeri pentru salvarea școlilor periclitate în existența lor.

Va să zică, două chestiuni arătore au stat față în față, chestia învățătorilor și chestia școlilor. A constata, că dintre aceste două care este de a se preferi, pe un cunoscător deplin al împrejurărilor nu-l va costa nici o greutate.

Fratele Bunea a preferit chestia învățătorilor, sigur nu că dora i-ar lipsi interesul față cu existența școlilor, ci ca grănițer trăind în împrejurări mai favorabile nu are cunoștință despre enormele greutăți, ce avem, să le înfruntăm noi cești a fără de confiniile militare, când e vorbă de salvarea școlilor noastre.

Etă pentru ce propunerile noastre, — cu excepțiunea celei a fratelui Bunea, — au convenit toate într-o impune ceva jertfă și învățătorilor, cari în virtutea născerii lor, în virtutea chemării lor și spre asigurarea subsistenței lor sînt datorți a o presta pe altarul națiunii.

Resultă dară din cele espuse, că fondul acestor propuneri de parte de a fi ura față cu învățătorii a fost cea mai desevărsită dragoste față cu școlii împreunată cu tēma de a nu le perde.

De alt cum cred, că astă chestiune nu e încă deplin rezolvată. Considerând importanța ei mare, pe cum și influința, ce în multe cazuri păgubitorii pentru școlii o pōte deprinde, posibil că va trebui, să o lea în mână însuși Veneratul Consistor, care studiându-o din toate punctele de vedere va aduce o decisiune obligătoare pentru întregă Archidieceasa.

T. Bonca
preot.

Din comitatul Sibiului.

Adunarea de toamnă a despărțimintului Sibiū al „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș” s'a ținut de astă dată în comuna Brad, la care a luat parte un frumos număr de învățători. Nu voiū, să fac un raport despre decursul acelei adunări, care pot zice, că a decurs în totă regula așa, cum ar trebui, să fie toate adunările de categoria această, ci voesc a aminti numai unele decisiuni mai însemnate aduse cu acea ocaziune și a-mi face unele observări asupra unora din acele.

Membrii despărțimintului Sibiū, avēnd în vedere, că învățătorii din tractul Sibiului să emuleze și să se ocupe mai din adins de pomărit, care este un ram forte folositor al economiei, au desft două premii, unul de 10 corōne format din interesele capitalului despărțimintului Sibiū, altul donat de Magnificența Sa Domnul Iliū Bardossy insp. scol. reg. în retragere, care e „Transilvania” fōea Asociațiunii pe un an, pentru acei învățători aparținători protopopiatului Sibiū,

cari cu finea anului școlar curent vor putē arēta cu documente demne de credință, că au mai mulți pomi altuiți de dînșii și prinși în grădinile lor de pomărit, eventual în grădinile locuitorilor din respectiva comună, unde funcționează, la casă grădina școlară de pomărit nu există. Distribuirea acestor premii s'a concređut On. Senat scolastic protopopesc.

O altă hotărēre de mare însemnătate pentru noi învățătorii e fără îndoelă și aceea, în sensul căreia ar fi, să se rōge Prea Veneratul Consistor mitropolitan, ca în vara anului 1899 să dispună deschiderea în Blaș a unui curs pentru învățarea notelor, la care să participe învățătorii spre a se putē perfecționa în note, ca ast fel să fie în stare a forma și conduce coruri cu școlarii și adulții. Ar fi de dorit, ca toate despărțimintele din Archidieceasă, după ce acelea conform concludusului luat vor fi încunoscinate din partea presidentului despărțimintului Sibiū în această privință, să desbată chestiunea această și să întrevină și ele prin reprezentățiuni la locurile competente în această cauză.

Încă în adunarea de primăvară a acestui despărțimint s'a decis și s'au recercat toate despărțimintele reuniunii archidieceșane, ca toate la olaltă să rōge On. Comitet central, ca să edea cât mai în grabă în Blaș o fōe pedagogică. Dar durere, acestei recercări până de presinte abia au răspuns două despărțiminte (Mediaș și Reghin) din 32 în câte e împărțită întregă Archidieceasa. Ce fac cele alalte 30? Acum cu ocaziunea adunării de toamnă s'a hotărīt, ca din nou să fie recercate despărțimintele, să aducă decisiuni în astă privință în adunările lor.

Mărginēnul.

Apel.

Subscrișiți în numele despărțimintului „Indol” al reuniunii învățătorilor gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș ne luăm libertate a apela la bunăvoința P. T. public iubitor de luminarea și cultivarea poporului român, ca biblioteca reuniunii învățătorilor, ce se înființază în centrul despărțimintului, să o ajutore cu cărți, foi și reviste. Numele P. T. donatori se va publica pe cale ziaristică. P. T. donatori sînt rugați a trimite cărțile la adresa: *Nonic Rus* învățător în *Măgura* (p. u. Alsó-Jára) Torda-Aranyos megye.

Măgura în 7 Decembre 1898.

Vasiliū Muntean
preș. desp.

Nonic Rus
notariul desp.

Noutăți.

Din Archidieceasă. Preonoratul *Basilii Raț* vicar foraneū al Făgărașului e revocat la catedrala de s. Scriptură de la facultatea teologică din Blaș pe lângă păstrarea titlului de vicar foraneū. — On. *Alesandru Ciura* cleric absolut e numit profesor suplent de teologia morală și pastorală la facultatea teologică din Blaș. — M. On. și Cl. Dr. *Ioan Sămpălean* profesor e numit prefect de studii în seminariul archidieceșan.

Sentața în contra abatelui Morisseau cassată. În primăvara trecută unele foi din România și după ele „Patria” din Cernăuți și „Telegraful Roman” din Sibiu saltaseră de bucurie, că au aflat dovada, că urgisitul catolicism în nemoralitatea sa nu se spăimintă nici de ucideri de om. Abatele Morisseau comisese adevărat ucideri de om. În zădar se dovedi, că el acēsta o făcuse în justa apărare a vieții sale proprii: plebea din Iași infuriată de vătavii aderenților Fanarului turbă, și curtea cu jurați din Iași sub presiunea acestei turbări a plebei rosti ostinda vinovăției asupra abatelui Morisseau. Afacerea a ajuns înaintea Curții de cassatie din Bucuresci, și acēsta acum în 28 Novembre a cassat sentența curții cu jurați din Iași și a trimis procesul, să se judece din nou la curtea cu jurați din Galați. Nu ne-am mira de loc, dacă aci încă s'ar repēti scandalul unei sentențe aduse sub presiunea turbării plebei de pe stradă. Când turbă fanatismul, atunci amuțesc mințea sănătoasă și chiar și dreptatea.

„**Revista Economică.**” Afiam, că delegațiunea de 5, emisă de conferința directorilor de bancă, ținută la 25 și 26 Iunie a. c., s'a întrunit în Sibiu la 27 Nov. a. c. și a decis, ca cu începere de la anul nou 1899 să se înființeze un organ publicistic intitulat „Revista Economică, organ pentru societăți financiare și comerciale”. Direcțiunea acestei reviste a fost încredințată secretarului delegațiunii dlui Dr. Cornelii Diaconovich. Revista se va publica în fascicule lunare, formatul „Transilvaniei”, în estensiune de 40 pag. de fie care număr, și va cuprinde articole de politică financiară, studii de administrație și de manipulație tehnică financiară, se va ocupa cu chestiuni comerciale, agronomice și industriale, cu mersul lucrării institutelor noastre financiare și comerciale, cu învățămintul și literatura noastră economică, și va da o deosebită atențiune și legislațiunii și jurisdicțiunii de interes economic; în fine va publica cursurile de bursă, sortările, anunțurile societăților noastre economice etc. Ast fel „Revista Economică” va fi chemată a suplini o lacună mare în viața noastră economică și va avē, să fie un călăuz și sfetnic atât al instituțiilor noastre economice, cât și preste tot al cercurilor, ce se ocupă cu diferitele ramuri ale economiei. „Revista Economică” s'a pus pe baza principiului cu totul nou în literatura noastră publicistică, că va remunera toate articolele, ce le va publica, și ast fel va putē conta la concursul unui cerc întins de puteri competente. Prețul de prenumerare s'a stabilit în suma de fl 5. pe an. Numărul de probă va apăre cu finea anului curent.

Societatea academică „Carmen Sylva” pe anul administrativ 1898/99 s'a constituit în modul următor: Președinte *Valeriu Popescu* stud. med., secretar *Ioan I. Fometescu* stud. med., cassar *Ioan Marcu* stud. în drept, bibliotecar *Ioan Deleu* stud. în drept.

† **Damaschin Roman.** Subscrișiți cu inimă înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trista și dureroasă scire, că scumpul și neuitatul fiu, frate și unchiū *Damaschin Roman* ces. și reg. locotinente la Reg. de infanterie 76. după lungi și grele suferințe în anul al 35-lea al etății și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 2 Dec. în comuna Adămuș. Adămuș 1898 Decembre 2. Niculaū Roman preot ca tată. Maria Bozoșan preteșă vęd. ca mătuse. Ioan Ioanovic, Ioan Fodorean, Alesandru Muthu ca cumnați. Maria Roman m. Ioanovic, Anica Roman m. Fodorean, Elena Roman m. Muthu ca surori.

În veci amintirea lui!

PARTE ȘCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécurilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

S. Evangelist Ioan introduce în scenele istorisirii sale pe Preacurata Fecióră de două ori. O dată la 2, 1—5: „Și în ziua a treia nuntă s'a făcut în Cana Galileei; și era mama lui Isus acolo. Érá aú fost chemat și Isus și învățaceii lui la nuntă. Și sfârșindu-se vinul, a zis mama lui Isus către dînsul: Vin n'aú. Zis a ei Isus: Ce e mie și ție. muiere? Încă n'a venit óra mea. Zis a mama lui servitorilor: Ori ce ar zice voué, faceți.“ După ce istorisește Evangelistul minunea, mai adaugă la st. 12: „După acésta s'a pogorît în Capernaum el și mama lui și frații lui și învățaceii lui, și acolo nu aú ședut zile multe.“

A doua órá o introduce în scenă la 19, 25—27: „Și staú lângă crucea lui Isus mama lui și sora mamei lui Maria a lui Cleopa și Maria Magdalina. Decî Isus vędénd pe mamă-sa și pe învățacelul, pe carele îl iubia, stánd, zis a mamei sale: Muiere, étă fiul tđu. După aceea a zis învățacelului: Éta mamă-ta. Și dintru acea órá o a luat învățacelul întru ale sale.“

Faptele Apostolilor fac numai o dată amintire despre Maica Domnului. Se însiră adecă cei un spre zece Apostoli spunéndu-se despre ei, că de la înălțarea Domnului de pe muntele maslinilor s'aú întors în Ierusalim „și intránd s'aú suit în casa de sus“, ér apoi se continuă istorisirea la 1, 14 ast fel: „Aceștia toți petreceaú cu o inimă în rugăciune și în cerere cu muierele și cu Maria mama lui Isus și cu frații lui.“

La Maria se referesc cuvintele de la Gal. 4, 4: „Érá dacă a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul său cel născut din muiere.“

Acesta e întreg materialul biblic referitoriu la Maria. Biserica îl primește de istoric și își aplanază cu credință abaterile și diferențele aparente, cari există între raporturile acestea.

Conceptul, care creștinii pe temeiul acestor raporturi apostolești și-l aú format întru începutul bisericii despre Maica Domnului, a fost următorul: Maria e Fecióră, e mama lui Mesia, e soția lui Iosif. Ea e credincioasă și virtuoasă și e plină de darul lui Dumnezeu. Pe ea o fericesc.

Acest concept firesce că a putut, să fie abia numai al aceluși timp, în care Evangeliile canonice ajunseră deja la răspândire și recunoscere generală printre creștini. Evangeliile singuratice avură adecă întru început parte de trecere și de recunoscere numai în cercurile acelea mai înguste ori mai largi, pe sama cărora s'aú scris în rîndul cel dintâiu. Cele alalte cercuri ale creștinilor își primiaú întru început nutremitul sufletesc din graiul viu al misi-onarilor. Numai pe încetul euceri auctoritatea Evangeliilor noastre o parte a bisericii după alta așa, că ele mai pe urmă aú ajuns, ca majoritatea creștinilor să le privească de isvóre de ale istoriei celei sfinte, cari se întregesc împrumutat, de isvórele veritabile față cu alte scrieri, cari nu puteaú, să pretindă auctoritatea acésta, de și unele din ele puteaú, să servescă spre edificarea credin-cioșilor. Recunoscerea aceea universală a Evangeliilor canonice s'a sevârșit cam pe la mijlocul vécului al doilea. Se póte deci supune, că icóna aceea a Mariei, carea trăia cam pe la mijlocul vécului al doilea în spiritele creștinilor, avea trăsăturile acelea, cari le-am delineat mai la deal. Icóna acésta va fi punctul nostru de mănecare, și noi mai de aprópe vom avé, să constatăm din istoria bisericescă, cum s'aú format, s'aú dezvoltat, s'aú înmulțit din ce în ce tot mai deplin și mai bogat trăsăturile acestei icóne, până a ajuns, să se facă din ea pictura aceea bogată de colorí, carea ca obiect al cultului cuprinde în biserica creștină local cel dintâiu între obiectele create.

I. Maria e fecióră. Minunea întromenirii Cuvintului se va fi cređut mai întâiu în comunele acelea creștine, cari aveaú Evangeliile după ss. Mateiú și Luca, și credința acésta se va fi

propagat de o dată cu Evangeliile acestea. Dară putem, să pre-supunem cu siguranță, că minunea acésta o cunoscuseră creștinii în cât va și mai înainte de edarea acestor Evangelií. Dóră însu-și Luca, nemijlocit mai înainte de ce ar istorisi minunea conceperii lui Ioan și a Cuvintului lui Dumnezeu, ne spune, că el tóte cele ce istorisește în Evangelia sa, le-a aflat de la „cei ce din început însu-și aú fost vędători și ministri al Cuvintului“, și că le scrie deci „deplin cunoscénd acestea din început“. El minunea acésta o a aflat deci ca o parte a credinței creștinilor. Mai de parte avem, să presupunem, că în comunele acelea, cari le întemeiasc s. Paul, credința în conceperea cea minunată a lui Isus era credința obștii creștinesci. Dóră s. Paul învățase preesistinta Mântuitorului, îl numește „mai întâiu născut de cât tótă făptura“ (Col. 1, 15), „prin carele sînt tóte“ (I Cor. 8, 6), îl numește „om din cer“ (I Cor. 15, 47), érá în singurul loc, în care amintesc pe mama lui, adecă la Gal. 4, 4 zice despre el: „Dacă a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul său cel născut din muiere.“ Dacă cetim tóte cuvintele acestea ale Apostolului cu ochi nepreocupați, atunci fără de a le face vre o silă putem să le înțelegem numai așa, că după învățătura lui spre întromenirea Fiului celui večnic al lui Dumnezeu a fost de lipsă numai o femeie, érá nu și un bărbat.

De altă parte Evangelistiú Mateiú și Luca ne spun destul de limpede, că întru început minunea întromenirii Fiului lui Dumnezeu o cunoscuse numai un cerc de tot mic de aleși. Patrioții lui Mesia, chiar și după ce acesta pășise în publicitate, nu sciaú nimica despre minunea acésta, ci îl privia de fiul lui Iosif, și părerea acésta a lor nu da de nici o împotrivire. Chiar și la Evangelistul Ioan îl numesc pe Isus „fiul lui Iosif“ nu numai Îndei cel necredincioși (6, 42), ci și Apostolul Filip (1, 46). Érá Evangelia după Marcu adevărat că numește pe Isus numai „teslariul, fiul Mariei“ (6, 3) și nu-l zice nici o dată „fiul lui Iosif“, dară de altă parte nici nu desvêlesce nicăiri taina întromenirii. Ca și cum nu ar fi aflat de oportun, să o facă acésta înaintea cercurilor acelora, pe sama cărora a scris Evangelia sa. Din tóte acestea póte, să se supună, că întru început minunea acésta nu se vestise tuturor comunelor creștine.

De aceea ne și spune apoi istoria bisericii, că o parte a comunelor iudeo-creștine nu recunoscera născerea feciórească a lui Isus, ci privia pe Iosif de tatăl lui Isus. Acești Îndeo-creștini aú fost o fracțiune a Ebioniților. Ei se osebiră din ce în ce tot mai tare din majoritatea comunelor creștine, și nu preste multă vreme majoritatea acésta îi privia de o sectă eretică. ¹⁾

Tot aceea-și părere despre născerea lui Isus o nutria și o parte a acelor filosofi religioși, pe cari istoria îi cuprinde sub numirea comună de Gnostici. Unul dintr'înșii cu numele Carpocrate de pe timpul împératului Adrian (117—138) privise pe Isus numai de un om înțelept, drept și cu frica lui Dumnezeu și-l pusese pe o tréptă cu Pitagora și cu Plato. ²⁾ Gnosticul Cerint, contemporanul lui Carpocrate ³⁾ ori deja al s. Apostol Ioan ⁴⁾, pe cum și alt Gnostic cu numele Basilide din Egipt de pe la anul 125 ⁵⁾ nutriseră despre Isus o părere cu ceva mai înaltă. Ei adevărat că învățaú, că Isus a fost fiul lui Iosif și al Mariei, ⁶⁾ dară mai învățaú încă și aceea, că la botezul lui în Iordan s'a împreunat cu el eonul *λόγος* său *χριστός* (după Cerint) ori eonul *νοῦς* (după Basilide). ⁷⁾ Eonii după învățătura Gnosticilor ar fi nisce ființe dumnezeiesci mai inferioare, emanate sau purcese din altele mai superioare. Sistemele gnostice încă aú ajuns în curénd, să fie privite de către creștini de nisce erese.

Dacă minunea întromenirii o negaú chiar și ómeni de aceea, cari totuși mai puteaú, să fie priviți de nisce ómeni, cari staú mult puțin pe temeiú creștin, firesce că cu atât mai virtos ó negaú ómeni acéia, cari staú de totului tot a fară de creștinism și

¹⁾ S. Iren., Haer. V. 1, 3.²⁾ S. Iren. I. c. I. 25.³⁾ Tert., De praescr. c. 48.⁴⁾ S. Iren. I. c. III. 3, 4.⁵⁾ S. Iren. I. c. I. 24.⁶⁾ S. Iren. I. c. I. 26, 1.⁷⁾ Cf. Hippolyt. Philos. VII. 83.

polemisa împotriva lui, adică Iudeii și păgânii. Chipul, în care aceștia se obișnuiau a da năvală asupra acestei învățături a religiei creștine, îl caracterizează bine s. Iustin Martirul în dialogul său cu Iudeul Trifon. Acesta între altele susține și următoarele: „Scriptura nu zice: „Etă fecioră (παρθένος) va lua în pântece și va naște fiu,” ci: „Etă tinăra (νεάνις) va lua în pântece și va naște fiu.” Întrăgă profeția acesta se referesce de altmintea la Ezechie, ¹⁾ și într'insul s'a și împlinit. . . . În miturile Elinilor se istorisește, că Perseu s'a născut din Danaï, pe când acesta a fost încă fecioră, așa că acela, pe carele ei îl numesc Zeus, a curs jos pe ea în chip de aur; v'ar trebui deci, să vă rușinați a susține acela-și lucru și mai bine să ziceți, că acest Isus ca om a fost generat prin omen. Și dacă dovediți din Scriptură, că acesta e Christos, atunci arătați, că el pentru viața sa cea conformă legii și desevărsită s'a aflat vrednic, să fie ales întru Christos, dară nu îndrăzniți a istorisi basme, pentru ca să nu se dovedească, că sinteți cuprinși de aceea-și credință deșertă ca și Elinii.” ²⁾

Actele lui Pilat, o scriere apocrifă, care se derivă din deceniile cele dintâii ale vécului al doilea, încă mărturisesc despre vederea acesta a Iudeilor. Cei ce erau între ei mai binevoitori, declară în scrierea acesta pe Isus de fiu legiuit al lui Iosif și al Mariei, pe când alții susțineau, că el a fost un fiu nelegiuit.

¹⁾ Împăratul acela al lui Iuda, cătră care a îndreptat Isaie cuvintele acestea.

²⁾ Dial. c. Tryph. c. 67.

giuit. ¹⁾ În „Cuvîntul adevărat“ (λόγος ἀληθής) al Platonienului eclectic Cels, una din scrierile polemice cele mai de frunte ale păgânilor împotriva creștinismului, carea s'a scris pe la anul 178, Iudeul adus pe scenă rostescce chiar și calumnia următoare: „Originea sa din o fecioră o a inventat Isus. El întru adevăr se trage din un sat jidovesc și din o femeie țerană sêracă, care torcea pentru simbric. Bărbatul ei, după meseria sa un teslariu, o a alungat de la sine, după ce ea s'a dovedit de preacurvară. Alungată de bărbatul său și pribegind în necinste, a născut apoi în întunecă de la un ostaș cu numele Panthera pe Isus. . . . Însă-și istoria fecioriei reamintescce în chip viciu miturile eline despre Danaï, Melanippi, Avgi, Antiopi. Nu cum va mama lui Isus a fost dora frumosa, și nu cum va s'a mestecat dora cu ea ca cu o frumoasă Dumnezeu, care nu are firea de a iubi un trup muritoriu? Întru adevăr dora nici nu ar fi fost cuvicios, să se îndrăgescă Dumnezeu de ea, în vreme ce ea nu a fost nici bogată nici împărătescă; dora nu o cunoscuse nimeni nici chiar din vecini! Când teslariul o urfise și o alungase, la nici un cas nu o scăpă nici putere dumnezească, nici cuvintare convingătoare.” ²⁾ Ușor putem, să ne închipuim, că o istorie ca acesta batjocura păgânilor o primi bucuros ca esplicarea cea mai firăscă a „nascerii celei preste fire“.

(Va urma.)

¹⁾ Gesta Pilati A. C. II. Tischendorf, Ev. Apocr. ed. II. Lips. 1876. p. 224 sqq.

²⁾ Keim, Celsus' wahres Wort S. 11 ff.

Dumnezeul cel vechiu.

Narațiune de K. Bolanden.

(Continuare.)

„Totuși părerea Dtaie contrazice cursului lucrurilor,” zise împăratul. „Rusia neliniștesce de mult biserica și pe Papa, dar mâna pedepșitoare a protectorului bisericii întârzie totuși.”

„Iertare, Sire! Rusia nici o dată n'a persecutat și n'a aruncat în captivitate pe Papa, nici nu l-a estradat inamicilor lui. Apoi binevoescce a recunoșce, Sire, că este mare deosebire între Rusia cea semibarbară și ruptă de biserica Romei și între civilizata și catolica Franță. Rusia nu recunoșce pe Papa și nu e chemată a scuti biserica. Încă credința Franței e mai sublimă, deci datoria și răspunderea încă îi sînt mai mari. De altmintea Maiestatea Ta nu va fi trecut cu vederea, că și Rusia, simte în cât va mâna răsbunătoare a lui Dumnezeu, și în viitor o va simți și mai mult, fiind că rămâne obstinată pe lângă credința sa și se pòrtă cu adversitate față cu măiestrul ei cel drept.”

„Nu voi discuta cu Dta despre acesta, iubite conte.”

„Maiestate, te rog pe tot, ce e mai sfînt, nu desconsidera serioșitatea situației!” rugă Rethel cu neliniște pe împăratul. „Învoala, ce se plănuesce, care estradă pe Papa inamicilor lui, va duce Franța érași în pericol. Eă sînt puternic convinși despre adevărul, ce l-a spus Piu VII în Fontainebleau, adevăr, pe care l-a recunoscut mai târziu și Napoleon I. Franța și-a espiat amar păcatele, ce le-a comis în contra Scaunului papal, când a lăsat armate străine în posesiunile lui. Și fiind că Dumnezeu este neschimbat, acelea-și cause vor naște acelea-și efecte. Dacă Franța va permite, ca Piu IX să fie despoiat de posesiunile sale, să cadă neapărat

și părăsit în captivitate, ori chiar să moră, ceea ce nu s'ar întimpla fără de consimțămîntul Maiestății Tale, atunci —“

Rethel se opri și tăcu.

„Ei, — atunci?” zori Napoleon.

„Atunci Franța va fi cercată érași de națiuni străine, și Maiestatea Ta vei ajunge la sòrtea marelui Tău antecesor.”

Ochii lui Napoleon dispărură érași, și figura lui se făcu din nou asemenea unei statui de marmoră.

„Așa se vede, conte Rethel, că Dta nu cunosc starea lumii,” zise rece Napoleon. „Franța este stăpâna și poruncitoare în tregii Europe.”

„Sire, nu uita, că starea lumii e schimbăciosă, și regulatorul sorții noastre este Dumnezeu.”

„Destul! Îți mulțamesc de bunăvoință, pe cum ți-am spus deja.”

„Sire, chiar să mă espun mâniei Vostre, eă totuși îmi repet rugarea: Nu estradați pe Sîntitul Părinte inamicilor lui! Dumnezeul cel vechiu trăescce încă! Aduceți-Vă a minte de cuvintele unchiului Vostru: Nu supérați pe Papa, căci alt fel vă va isbi mâna pedepșitoare a apărătorului bisericii!”

Împăratul se ridică. Un gest mănios din cap și din mână făcu pe conte, să se retragă.

„Nebunul bêtrân!” zise iritat Napoleon. „Planul măreț al antecesorului meu l-a zădărnicit înlăntuirea evenimentelor; de ce să nu-l realizez eă? De ce ași sprigini în contra calculilor mei Scaunul papal în cădere? Nu! Timpul trece: ceea ce a respectat trecutul, dispăre de pe scenă, și cel ce nótă în contra curentului, acela sevărșescce o lucrare zădarnică.”

Aceste gândiri și-le mai țesu cât va timp, apoi se întinse repede după condei și scrisse mai de parte.

IV.

Napoleon III prinsonier.

Cinci ani au trecut de la cele întimplate. Contele Rethel petrecea în castelul Bellevue al amicului său Ditmour. Era aproape de Sedan.

Napoleon declară rășboi Prusiei. Pe când cea mai mare parte a Francezilor avea încredere nestrămutată în armele victorioșe ale ostașilor, contele Rethel mișca îngrijat din capu-i cărunț.

„Nu vom învinge, e imposibil!” zicea el trist. „Pe Franța și pe împăratul ei îi apasă un păcat greș. Și trăescce Dumnezeul răsbunător!”

„Nu te înțeleg, amice Rethel,” zise Ditmour. „Soldații nostri crescuți pentru lupte merg însuflețiți în rășboi, preste câte va săptămâni vor trece Rinul și vor intra victorioși în Berlin. Toți o speréză acesta, numai Dta profetesce nenorocire, înfrângere.”

„Am cuvinte, iubite Bernhardt! Și pe Napoleon îl va ajunge sòrtea acelor principii, cari au prigonit și despoiat pe locșitorul lui Christos.”

„A, Dta érași te gândesci la acea convorbire dintre Piu VII și Napoleon I în Fontainebleau, carea atunci a făcut adâncă impresiune asupra aprodului tinăr încă,” zise cu seninătate domnul castelului. „Nu neg, că puterea lui Napoleon I a frânt-o Dumnezeu, fiind că a ținut în prinsore pe Papa și a voit, să folosescă biserica pentru scopuri de stat. Dară nu urméză, ca faptul să se repetescă și acum. Dta ești îngrijat prea preste măsură.”

„Dumnezeul cel vechiu trăescce încă, Ditmour!” zise contele cu serioșitate. „Pe cât este de sigur, că Dumnezeu nu se schimbă în ființa sa, și pe cât este de dovedit că Dumnezeu este cel mai puternic apărător al Scaunului s. Petru, pe atâta este de sigur, că el pedepșescce pe inamicii cerbicoși ai sfîntului Scaun.”

„Atunci mânia lui pedepsitoare ar trebui, să ajungă mai întâiu pe Italia și pe regele ei.“

„Nu așa, amice! De și Italia încă se va ruina și dimpreună cu regele său va secera neghina, ce a semănat-o, totuși nu Victor Emanuel a fost inițiatorul revoluțiunii italiene, nu el a voit, să despăie pe Papa de moștenirea sfintului Petru, ci împăratul francez Louis Napoleon.“

„După părerea mea Napoleon III n'a pécătuit așa de tare în contra Papei ca unchiul său,“ zise Dittour. „Împăratul nostru de azi d'ora mai mult a apêrat pe Papa. De aceea nu merită pedepsă.“

(Va urma.)

Bibliografie.

Va apăre:

Calendarul „Unirii“ pe 1899

și se va împărți gratuit abonenților noștri.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie editat de *Dr Vasile Hossu*. Blaș. Tipografia seminarului archidieceșan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. Dn *Iosif Velcean*. În polemii nu ne dimitem. Când cartea ătaie va fi corect redigată, o vom recomanda.

Editor și redactor răspundător:
Dr Victor Szmigelski.

Nr. cons. 5906—1898.

(50) 2—2

Publicare de licitațiune

pentru esarendarea podului cu drept de vamă dintre opidul Blaș și comuna Veza și a celui din capătul din jos a satului Blaș, adecă a podurilor cu drept de vamă de preste **Tirnavă mare și Tirnavă mică** aparținătoare Dominiului Mitropolitan gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, ce va avé loc în Blaș la

15 Decembre 1898 st. n.

la 10 ore a. m. în cancelarea avocatului archidieceșan.

Podurile mai sus amintite se vor esarenda pe trei ani succesivi de la 1 Ianuar 1899 st. n. începând.

Condițiunile de esarendare se pot vedé în cancelaria avocatului archidieceșan.

Cel ce doreșce a lua parte la licitațiune, sînt obligați a depune un vadiu de 200 fl. în bani gata, ori în hărții de valóre, notate la bursa din Budapeșta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termin se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face pe lângă accluderea vadiului amintit și pe lângă declarațiunea, că oferentele cunóșce condițiunile de esarendare.

Blaș la 1 Decembre 1898 st. n.

Dr Iuliu Maniú
avocat archidieceșan.

842 număr
1898.

(51) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 218/1. számú végzése következtében Dr Farago Samu ügyvéd által képviselt Pollák és Báron javára Heisikovics Lipot ellen 197 frt 85 kr. s jár. erejéig 1898. évi Julius hó 15-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 350 frt — krra becsült következő ingóságok, u. m.: 175 pak gyapott fonal nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1898. évi V. 218/6. számú végzése folytán 100 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1898. évi Márczius hó 31-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 29 frt 65 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközlésére 1898. évi Deczember hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1898. évi November hó 29-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.

859 szám
1898.

(52) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 471. számú végzése következtében Dr Ronai János helyettesített ügyvéd által képviselt Nasch József javára Heisikovics Lipot ellen 200 frt — kr. s jár. erejéig 1898. évi Oktober hó 11-én foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 360 frt — krra becsült következő ingóságok, u. m.: 400 méter futó szőnyeg nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1898. évi V. 471/2. számú végzése folytán 200 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1898. évi Augustus hó 25-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 24 frt 70 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközlésére 1898. évi Deczember hó 29-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1898. évi November hó 29-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.

877 szám
1898.

(53) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 206/1. számú végzése következtében Dr Ronai János helyettesített ügyvéd által képviselt Müller & Co. bécsi cégé javára Heisikovics Lipot ellen 284 frt 76 kr. s jár. erejéig 1898. évi Junius hó 28-án foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 600 frt — krra becsült következő ingóságok, u. m.: 40 vég vegyes férfi ruha szövet nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság 1898. évi V. 206/5. számú végzése folytán 169 frt 74 kr. hátralék tőkekövetelés, ennek 1898. évi Oktober hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, és az alább felszámított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközlésére 1899. évi Január hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1898. évi Deczember hó 8-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.

887 szám
1898.

(54) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 500. számú végzése következtében Dr Ronai János helyettesített ügyvéd által képviselt Grün és társa javára Heisikovics Lipot ellen 309 frt 96 kr. s jár. erejéig 1898. évi Oktober hó 30-án foganatósított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 600 frt — krra becsült következő ingóságok, u. m.: 120 méter férfi ruha szövet nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíróóság 1898. évi V. 500/3. számú végzése folytán 309 frt 96 kr. tőkekövetelés, ennek 1898. évi Augustus hó 20-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 24 frt 95 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközlésére 1899. évi Január hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1898. évi Deczember hó 8-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.